

Dosarul nr. 2r-120/19

prima instanță: Judecătoria Chișinău sediul Centru (jud. S. Stratan)

instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Bostan, V. Negru, A. Pahopol)

DECIZIE

20 februarie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Mariana Pitic
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru

examinând recursul declarat de către Maria Gandic, reprezentată de avocatul Constantin Brînză,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Maria Gandic împotriva lui Leonid Burlacu cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate,

cerere reconvențională depusă de Leonid Burlacu împotriva Mariei Gandic și Agenția Servicii Publice, intervenienți Olesea Rusnac cu privire la constatarea faptului concubinajului, recunoașterea dreptului de proprietate personală, obligarea radierii dreptului de proprietate, determinarea cotelor părți din proprietatea comună în devălmășie,

și la cererea de chemare în judecată depusă de Serghei Rusnac și Olesea Rusnac împotriva lui Leonid Burlacu și Mariei Gandic cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate comună în devălmășie, obligarea transmiterii cotei-părți și evacuarea din bunul imobil,

împotriva încheierii din 13 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău prin care a fost respinsă cererea depusă de Maria Gandic cu privire la scutirea parțială de la plata taxei de stat și a fost acordat termen suplimentar pentru achitarea taxei de stat și a încheierii din 26 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost restituită cererea de apel depusă de către Maria Gandic,

constată:

La data de 11 octombrie 2012, Gandic Maria a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Leonid Burlacu cu privire la desfacerea căsătoriei și obligarea pârâtului la achitarea cheltuielilor de judecată.

În cadrul examinării cauzei reclamanta și-a concretizat cerințele de mai multe ori, renunțând la cererea de majorare a cuantumului pretențiilor anterior depuse a solicitat determinarea cotelor părți din averea comună în devălmășie și atribuirea în proprietate a 1/2 din 3/5 cote părți din terenul cu nr. 0131131269 și 3/5 cote părți a casei de locuit cu nr. 013130045201, conform contractului de înstrăinare a cotei părți cu condiția întreținerii pe viață din 12 ianuarie 2004, actualul nr. XXXXX, situat pe str. Schinoasa-Deal 58 din mun. Chișinău, ce constituie teren 3,6 ha, construcție cu

suprafața totală 45,8 m² , inclusiv cea locativă de 27,3 m², cu dependentele. La fel, a solicitat recunoașterea dreptului de proprietate personală asupra a 2/5 cote părți din terenul cu nr. XXXXX, ce constituie 16, 51 % din terenul aferent și 2/5 cote părți din casa de locuit cu nr. 0131131.269.01 și construcțiilor reconstruite și înregistrate sub A-1 și recunoașterea dreptului de proprietate asupra construcțiilor accesorii XXXXX; XXXXX; XXXXX; XXXXX. Totodată, reclamanta a solicitat încasarea din contul pârâtului - Burlacu Leonid a 1/2 din suma taxei de stat.

La data de 05 martie 2013, Leonid Burlacu, reprezentat de avocatul Victor Pavlov, a depus acțiune reconvențională împotriva Mariei Gandic, intervenienți OCT Chișinău și Olesea Rusnac, solicitând recunoașterea dreptului de proprietate personală a lui Leonid Burlacu asupra 3/5 cotă-parte din casa de locuit nr. 58 din or. Codru, str. Schinoasa-Deal, ce constă din casa de locuit lit. A, cu suprafața totală de 45,8 m.p., inclusiv cea locativă de 27,3 m.p. cu suprafața totală de 45,8 m.p., inclusiv cea locativă de 27, 3 m.p. cu dependentele: a – verandă, 1- anexă, 2- beci, 3 - bucătărie de vară, II- gard, III – gard, IV-poartă, V-viceu, VI-poartă, amplasate pe un teren cu suprafața de 0, 006 ha; obligarea OCT Chișinău de a radia dreptul de coproprietate a lui Gandic Maria asupra 1/2 din 3/5 cotă-parte din casa de locuit din or. Codru, str. Schinoasa-Deal 58; partajarea averii comune în devălmășie și atribuirea în proprietatea lui Burlacu Leonid și Gandic Maria a câte 1/2 cotă-parte din casa de locuit din or. Codru, str. Schinoasa-Deal 58 bl. A; stabilirea modului de folosire a cotelor părți din casa de locuit din or. Codru, str. Schinoasa-Deal 58 bl. A, conform variantelor stabilite de expertiza tehnică; stabilirea modului de folosire a terenului aferent casei de locuit din or. Codru, str. Schinoasa-Deal 58 bl. A, reieșind din mărimea cotelor-părți pe care Burlacu Leonid și Gandic Maria deja le dețin în baza titlurilor de autentificare a dreptului deținătorului de teren (reclamantului în acțiunea reconvențională – Burlacu Leonid 24,76 % cotă-parte din teren și lui Gandic Maria 16,51 % cotă-parte din teren; scutirea de la plata taxei de stat și încasarea cheltuielilor de judecată din contul dnei Gandic Maria.

Ulterior, la data de 10 martie 2016, Burlacu Leonid, reprezentat de avocatul Pavlov Victor, a depus o cerere de concretizare a pretențiilor, prin care a solicitat, constatarea faptului concubinajului între Leonid Burlacu și Maria Gandic pe perioada anilor 1988-1998, stabilirea regimului juridic al bunurilor dobândite în perioada concubinajului și a căsătoriei ca bunuri în devălmășie, și anume: 41,27 % din lotul de teren cu suprafața de 0,1454 ha, cod cadastral XXXXX – înscrierile 2.2 și 2.3; 2/5 cote-părți din construcția cu nr. cadastral XXXXX – înscrierea 2.8; 1,0 cote-părți din construcția cu codurile cadastrale XXXXX, XXXXX și XXXXX – înscrierea 2.9; 2/5 cote părți din construcția cu nr. cadastral XXXXX – înscrierea 2.7; recunoașterea dreptului de proprietate personală a lui Burlacu Leonid asupra 3/5 cotă-parte din construcțiile cu codurile cadastrale XXXXX și XXXXX – înscrierea 2.6; obligarea OCT Chișinău de a radia dreptul de coproprietate a Mariei Gandic asupra 3/5 cotă-parte din construcțiile cu codurile cadastrale XXXXX și XXXXX – înscrierea 2.6 din Registrul Bunurilor Imobile; partajarea averii comune în devălmășie și atribuirea în proprietatea lui Leonid Burlacu și Maria Gandic câte a 1/2 cotă-parte din 41,27 % din lotul de teren cu suprafața de 0, 1454 ha, cod cadastral 0131131.269, înscrierile 2.2 și 2.3 din Registrul bunurilor imobile; partajarea averii comune în devălmășie și atribuirea în proprietatea lui Burlacu Leonid și Gandic Maria a câte 1/2 cotă-parte din 2/5 cote-părți din construcția cu codul cadastral XXXXX – înscrierea 2.8 din

Registrul Bunurilor imobile; partajarea averii comune în devălmășie și atribuirea în proprietatea lui Burlacu Leonid și Gandic Maria a câte cotă-parte din 1,0 cote-părți din construcțiile cu codurile cadastrale XXXXX; XXXXX și XXXXX – înscrierea 2.9 din Registrul bunurilor imobile; partajarea averii comune în devălmășie și atribuirea în proprietatea lui Burlacu Leonid și Gandic Maria a câte 1/2 cotă-parte din 2/5 cote-părți din construcția cu codul cadastral XXXXX din 2/5 cote-părți din construcția codul cadastral XXXXX – înscrierea 2.7 din Registrul bunurilor imobile și încasarea cheltuielilor de judecată din contul lui Maria Gandic.

La fel, la data de 11 septembrie 2017, Leonid Burlacu, reprezentat de către avocatul Victor Pavlov, a fost depusă o cerere de concretizare, prin care a fost schimbată calitatea din intervenient accesoriu a Agenției Servicii Publice în calitatea de pârâtă, în rest pretențiile au rămas identice, ca și în cererea de concretizare depusă la data de 10 martie 2016.

Ulterior, la data de 20 aprilie 2018, Leonid Burlacu, reprezentat de avocatul Victor Pavlov, a depus cerere de concretizare a acțiunii reconvenționale, solicitând: constatarea faptului concubinajului între Leonid Burlacu și Maria Gandic pe perioada anilor 1988-1998 inclusiv; recunoașterea dreptului de proprietate personală a lui Burlacu Leonid asupra 3/5 cota-parte din construcțiile cu codurile cadastrale XXXXX și XXXXX – înscrierea 2.6 din Registrul bunurilor imobile; obligarea Agenției Servicii Publice de a radia dreptul de proprietate a lui Gandic Maria asupra 3/5 cotă-parte din construcțiile cu codurile cadastrale XXXXX și XXXXX – înscrierea 2.6 din Registrul bunurilor imobile; determinarea cotelor-părți din averea comună în devălmășie și atribuirea în proprietatea lui Burlacu Leonid și Gandic Maria a câte 1/2 cotă-parte din 41, 27 % din lotul de teren cu suprafața de 0, 1454 ha, cod cadastral XXXXX, înscrierile 2.2 și 2.3 din registrul bunurilor imobile; determinarea cotelor părți din averea comună în devălmășie și atribuirea în proprietatea lui Burlacu Leonid și Gandic Maria a câte 1/2 cotă-parte din construcția cu codul cadastral XXXXX – înscrierea 2.8 din Registrul bunurilor imobile; determinarea cotelor părți din averea comună în devălmășie și atribuirea în proprietate lui Burlacu Leonid și Gandic Maria a câte 1/2 cotă-parte din 1,0 cote-părți din construcțiile cu codurile cadastrale XXXXX, XXXXX și XXXXX – înscrierea 2.9 din Registrul bunurilor imobile; determinarea cotelor părți din averea comună în devălmășie și atribuirea în proprietate lui Burlacu Leonid și Mariei Gandic a câte 1/2 cotă-parte din 2/5 cote-părți din construcția cu codul cadastral XXXXX – înscrierea 2.7 din Registrul bunurilor imobile și încasarea din contul Mariei Gandic a cheltuielilor de judecată.

La data de 20 aprilie 2018, Serghei Rusnac și Olesea Rusnac, au depus cerere de intervenire în proces în calitate de intervenienți principali, împotriva copârâților Burlacu Leonid și Gandic Maria, prin care a solicitat recunoașterea dreptului de proprietate în devălmășie după Olesea Rusnac și Serghei Rusnac asupra 3/5 cotă-parte din bunul imobil nr. 58, din str. Schinoasa-Deal, or. Codru, mun. Chișinău cu înregistrarea în Registrul bunurilor imobile, obligarea pe Burlacu Leonid și Gandic Maria să transmită Olesei Rusnac și lui Serghei Rusnac 3/5 cotă-parte din bunul imobil nr. 58 din str. Schinoasa-Deal, or. Codru, mun. Chișinău, cu evacuarea lui Leonid Burlacu, Maria Gandic cu membrii familiei acestora din imobil; încasarea de la pârâți în mod egal, a cheltuielilor de judecată suportate de Serghei Rusnac, pentru

examinarea cauzei și examinarea cererii în aceeași procedură cu acțiunea civilă privind partajarea averii.

Prin hotărârea din 11 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, acțiunea inițială depusă de Maria Gandic a fost admisă parțial. A fost determinată cota-parte din proprietatea comună în devălmășie, după cum urmează: reclamantei Maria Gandic – 1/2 cotă-parte din 3/5 cote-părți din bunurile imobile cu nr. cadastrale XXXXX și 0131131.269.02, situate în mun. Chișinău, or. Codru, str. Schinoasa-Deal, 58; pârâtului Burlacu Leonid – 1/2 cotă-parte din 3/5 cote-părți din bunurile imobile cu nr. cadastrale XXXXX și XXXXX, situate în mun. Chișinău, or. Codru, str. Schinoasa-Deal, 58. În rest, cererea de chemare în judecată a fost respinsă ca neîntemeiată. Acțiunea reconvențională depusă de Leonid Burlacu a fost admisă parțial. A fost determinată cota-parte din proprietatea comună în devălmășie, după cum urmează: reclamantei Maria Gandic: - 1/2 cotă-parte din 2/5 cote-părți din bunul imobil cu nr. cadastral 0131131.269.01, situat în mun. Chișinău, or. Codru, str. Schinoasa-Deal, 58. – 1/2 cotă-parte din 24,76% cote-părți din bunul imobil cu nr. cadastral XXXXX, situat în mun. Chișinău, or. Codru, str. Schinoasa-Deal, 58. – 1/2 cotă-parte din 16,51% cote-părți din bunul imobil cu nr. cadastral XXXXX, situat în mun. Chișinău, or. Codru, str. Schinoasa-Deal, 58. – 1/2 cotă-parte din 1.0 cotă-parte din bunurile imobile cu nr. cadastrale XXXXX, XXXXX și XXXXX, situate în mun. Chișinău, or. Codru, str. Schinoasa-Deal, 58. – 1/2 cotă-parte din 2/5 cote-părți din bunul imobil cu nr. cadastral XXXXX, situat în mun. Chișinău, or. Codru, str. Schinoasa-Deal, 58; pârâtului Burlacu Leonid – 1/2 cotă-parte din 2/5 cote-părți din bunul imobil cu nr. cadastral XXXXX, situat în mun. Chișinău, or. Codru, str. Schinoasa-Deal, 58. – 1/2 cotă-parte din 24,76% cote-părți din bunul imobil cu nr. cadastral XXXXX, situat în mun. Chișinău, or. Codru, str. Schinoasa-Deal, 58. – 1/2 cotă-parte din 16,51% cote-părți din bunul imobil cu nr. cadastral XXXXX, situat în mun. Chișinău, or. Codru, str. Schinoasa-Deal, 58. – 1/2 cotă-parte din 1.0 cotă-parte din bunurile imobile cu nr. cadastrale 0131131.269.03, XXXXX și XXXXX, situate în mun. Chișinău, or. Codru, str. Schinoasa-Deal, 58. – 1/2 cotă-parte din 2/5 cote-părți din bunul imobil cu nr. cadastral XXXXX, situat în mun. Chișinău, or. Codru, str. Schinoasa-Deal, 58. În rest, acțiunea reconvențională a fost respinsă ca neîntemeiată. A fost respinsă ca neîntemeiată acțiunea depusă de Rusnac Serghei și Rusnac Olesea.

La data de 22 iunie 2018 Serghei Rusnac și Olesea Rusnac au depus cerere de apel împotriva hotărârii din 11 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru solicitând, admiterea cererii de apel, casarea hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de admiterea a acțiunii lor.

La data de 03 iulie 2018, Maria Gandic, reprezentată de avocatul Constantin Brînză, a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii din 11 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea apelului, casarea parțială a hotărârii contestate cu înlocuirea bunului imobil cu nr. cadastral XXXXX din dispozitivul deciziei cu nr. cadastral XXXXX, de a exclude din partajul bunului imobil 2/1 cote-părți din bunul imobil teren cu nr. cadastral XXXXX cu suprafața de 2,4 ha și 2/5 cote-părți din casa de locuit cu nr. cadastral XXXXX și construcțiile accesorii cu nr. cadastrale XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX cu emiterea unei noi hotărâri în această parte și recunoașterea după dânsa a dreptului de proprietate în exclusivitate.

La data de 04 iulie 2018 Leonid Burlacu a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 11 iunie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, fără a formula solicitări.

Prin încheierea din 05 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, nu s-a dat curs cererilor de apel depuse de Serghei Rusnac și Olesea Rusna, Maria Gandic și Leonid Burlacu, s-a acordat apelanților termen de 10 zile din momentul recepționării încheierii, pentru prezentarea cererilor de apel motivate, și a dovezii achitării taxei de stat: Serghei Rusnac și Olesea Rusnac în sumă de 5000 de lei, Maria Gandic în sumă de 10000 de lei și Leonid Burlacu în sumă de 10 000 de lei.

La data de 10 octombrie 2018, Maria Gandic, reprezentată de avocatul Constantin Brînză, a depus cerere de apel motivată împotriva hotărârii din 11 iunie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, invocând aceleași solicitări.

La data de 18 octombrie 2018 Maria Gandic, reprezentată de avocatul Constantin Brînză, a depus cerere prin care a solicitat scutirea parțială de la plata taxei de stat, prezentând dovada achitării parțiale a taxei de stat în ordine de apel în sumă de 2782,50 de lei.

Prin încheierea din 13 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea depusă de Maria Gandic, reprezentată de avocatul Constantin Brînză, cu privire la scutirea parțială de la plata taxei de stat și a fost acordat apelantei un termen suplimentar de 10 zile din momentul recepționării încheierii pentru achitarea deplină a plății taxei de stat în sumă de 10 000 de lei.

Prin încheierea din 26 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost restituită cererea de apel depusă de Maria Gandic, reprezentată de avocatul Constantin Brînză, din motivul neînlăturării în termen a neajunsurilor indicate în încheierea instanței de apel emisă în conformitate cu art. 368 alin. (1) CPC.

La data de 25 ianuarie 2018, Maria Gandic, reprezentată de avocatul Constantin Brînză, a declarat recurs împotriva încheierii din 13 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău prin care a fost respinsă cererea Mariei Gandic, privind scutirea parțială de la plata taxei de stat și a fost acordat apelantei un termen suplimentar pentru prezentarea taxei de stat integrale și încheierii din 26 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău prin care a fost restituită cererea de apel depusă de către Maria Gandic, reprezentată de avocatul Constantin Brînză, solicitând admiterea recursului, casarea încheierilor recurate, soluționarea chestiunii cu privire la scutirea de la plata taxei de stat și remitere cauzei în instanța de apel spre rejudecare.

În motivarea recursului s-a indicat că instanța de apel neîntemeiat și contrar legii a restituit apelul.

A indicat că potrivit Legii taxei de stat Maria Gandic a achitat în instanța de fond taxa de stat în sumă de 3710 lei, iar în instanța de apel a achitat 2782,50 de lei, ceea ce constituie 75 %.

A considerat greșit calculul efectuat de instanța de apel, potrivit căruia apelanta a fost obligată să achite taxa de stat în sumă de 10000 de lei în ordine de apel, deoarece în raport cu materialele cauzei taxa de stat constituie suma de 2782,50 de lei.

A susținut că instanța de fond eronat a aplicat prevederile art. 85 Cod de procedură civilă, eronat a aplicat legislația națională și internațională care prevăd temeiurile de scutire de plata taxei de stat.

În conformitate cu articolul 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicare încheierii.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat încheierea contestată la 26 decembrie 2018, dar date care ar confirma recepționarea acesteia de către recurentă lipsesc la dosar.

Astfel, recursul, declarat la data de 25 ianuarie 2018, este în termen.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copieii certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea încheierilor contestate, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 427 lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

În conformitate cu art. 369 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art. 368 alin. (1) Cod de procedură civilă.

Conform art. 368 alin. (1) Cod de procedură civilă, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art. 364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel în termen de 10 zile de la repartizarea dosarului dispune printr-o încheiere să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

În conformitate cu art. 364 alin.(1) Cod de procedură civilă, cererea de apel se depune în scris la instanța judecătorească a cărei hotărâre se atacă, cu plata taxei de stat în cazul în care apelul se impune cu taxă, în condițiile legii.

Analizând prevederile normelor de drept citate în raport cu materialele cauzei, instanța de recurs constată că instanța de apel s-a conformat întru totul cerințelor legale și i-a acordat apelantei termen pentru înlăturarea neajunsurilor vizate.

Din materialele dosarului rezultă că, nefiind de acord cu hotărârea din 11 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, Serghei Rusnac și Olesea Rusnac, Maria Gandic și Lenid Burlacu au contestat-o cu apel.

Tot materialele cauzei atestă că prin încheierea din 05 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, nu s-a dat curs cererilor de apel depuse de Serghei Rusnac și Olsea Rusna, Maria Gandic și Leonid Burlacu, s-a acordat apelanților termen de 10 zile din momentul recepționării încheierii, pentru prezentarea cererilor de apel motivate, și a dovezii achitării taxei de stat: Serghei Rusnac și Olesea Rusnac în sumă de 5000 de lei, Maria Gandic în sumă de 10000 de lei și Leonid Burlacu în sumă de 10 000 de lei.

La data de 10 octombrie 2018, Maria Gandic, reprezentată de avocatul Constantin Brînza, a depus cerere de apel motivată împotriva hotărârii din 11 iunie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

La data de 18 octombrie 2018 Maria Gandic, reprezentată de avocatul Constantin Brînza, a depus cerere prin care a solicitat scutirea parțială de la plata

taxei de stat, prezentând dovada achitării parțiale a taxei de stat în ordine de apel în sumă de 2782,50 de lei.

Urmare, prin încheierea din 13 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea depusă de Maria Gandic, reprezentată de avocatul Constantin Brînza, cu privire la scutirea parțială de la plata taxei de stat și a fost acordat apelantei un termen suplimentar de 10 zile din momentul recepționării încheierii pentru achitarea deplină a plății taxei de stat în sumă de 10 000 de lei.

Din conținutul încheierii recurate rezultă că respingerea cererii de scutire parțială de la plata taxei de stat a fost generată de faptul că cuantumul pretențiilor formulate de apelantă în prima instanță au crescut pe parcursul judecătorii cauzei, iar omisiunea primei instanțe care a primit cererile de concretizare a cuantumului pretențiilor fără a achitat taxa de stat de către Maria Gandic nu constituie temei de scutire a apelantei de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel. La fel, instanța de apel a constatat că apelanta nu a prezentat probe pentru a confirma faptul imposibilității achitării taxei de stat.

Conform art. 84 din Codul de procedură civilă, se impune cu taxă de stat fiecare cerere de chemare în judecată (inițială și reconvențională), cererea intervenientului principal, cererea vizând pricinile cu procedură specială, cererea de eliberare a ordonanței judecătorești, cererea de declarare a insolvabilității, cererea de eliberare a titlului executoriu privind executarea hotărârilor arbitrale, cererea de apel, cererea de recurs, precum și cererea de eliberare a copiilor (duplicatelor) de pe actele judecătorești.

În conformitate cu art. 85 alin.(4) din Codul de procedură civilă, în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, persoana fizică sau juridică este scutită de către judecător (de către instanța judecătorească) de plata taxei de stat sau de plata unei părți a ei.

Conform art. 3 alin. (1) lit. j) din Legea taxei de stat, pentru cererile de apel împotriva hotărârilor instanțelor judecătorești se stabilește în cuantum de 75 % din taxa ce urmează a fi plătită la depunerea cererii de chemare în judecată, sau altei cereri (plângeri), iar în cazul litigiilor cu caracter patrimonial -75 % din taxa calculată din suma contestată.

Articolul 4 alin. (1) din Legea taxei de stat nr. 1216 din 03 decembrie 1992 prevede că, în cazurile prevăzute de lege, la cerere, judecătorul sau instanța judecătorească, în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, este în drept să elibereze, complet sau parțial, de plata taxei de stat persoanele fizice și juridice, precum și să eșaloneze sau să amâne achitarea taxei de stat.

Din sensul acestor norme de drept rezultă, că instanța de judecată, în vederea neîngrădirii dreptului părților privind accesul liber la justiție, la cerere, poate scuti persoana fizică sau juridică de plata taxei de stat, în urma justificării situației materiale a acesteia. Scutirea poate fi totală sau parțială, apreciindu-se în dependență de cerere și de dovezile prezentate.

Instanța de recurs menționează că, taxa de stat nu este un impediment al accesului liber la justiție, atât timp cât statul asigură aplicarea eficientă și uniformă a prevederilor normative referitoare la cuantumul taxei de stat, la scutirile de taxa de stat dispuse din oficiu ori la solicitarea persoanei interesate. Dreptul de acces la un tribunal consacrat de art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului urmează a fi înțeles ca un drept de acces concret și efectiv, ceea ce determină instanța de

judecată de a supune adresarea oricărei persoane în justiție cu o restricție pecuniară clară și concretă, evidențiind-o în conținutul încheierii de contestare a neajunsurilor la adresarea cu un instrument de atac, urmărind scopul de respectare a echilibrului între necesitatea asigurării bunei administrări în justiție și proporționalitatea unei astfel de restricții.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a accentuat în argumentarea soluției din cauza *Kreuz vs Polonia* (28249/95), faptul că dreptul de acces la o instanță de judecată nu are un caracter absolut, fiind normal și dezirabil ca acesta să fie supus anumitor limitări, potrivit forței de reglementare legislativă specifice oricărui stat de drept. Astfel, pot exista limitări de natură procedurală, precum imperativul parcurgerii unei proceduri prealabile și chiar limitări de natură financiară, precum impunerea unor taxe judiciare. Importantă rămâne însă rezonabilitatea acestor limitări, ele trecând limitele convenționale atunci când restricționează accesul la justiție în asemenea mod încât aduc atingere însăși esenței dreptului consacrat în beneficiul tuturor justițiabililor. În acest sens, este respinsă teza ce echivalează dreptul de acces la justiție cu gratuitatea actului de justiție.

Din sensul normelor citate rezultă că instanța de judecată poate să scutească persoana fizică de plata taxei de stat, în dependență de situația ei materială, în cererea de scutire urmând a fi expuse circumstanțele care justifică solicitarea și anexate probe pertinente, care să confirme că este în imposibilitate de a achita taxa de stat.

Prin urmare, instanța de recurs menționează că, solicitând scutirea de la plata taxei de stat recurenta-apelantă Maria Gandic a menționat că este pensionară, invocând starea material precară, însă, careva probe în vederea confirmării alegațiilor date nu a anexat.

Din perspectiva celor menționate supra, Colegiul constată că, instanța de apel justificat a respins scutirea parțială de la achitarea taxei de stat la depunerea cererii de apel înaintate de Maria Gandic, deoarece pe parcursul examinării cauzei în prima instanță, cuantumul pretențiilor reclamantei-recurente au crescut fără ca aceasta să achite taxa de stat corespunzătoare, iar acest fapt nu servește temei de scutire a apelantei de plata taxei de stat. Totodată, titulara cererii de apel în suportul solicitării vizate nu a prezentat probe concludente și pertinente ce ar confirma imposibilitatea achitării taxei de stat.

În concluzie, Colegiul reține ca fiind justă respingerea de către instanța de apel a cererii de scutire parțială de la plata taxei de stat în circumstanțele lipsei probelor în acest sens.

La fel, Colegiul remarcă că, încheierea prin care a fost respinsă cererea Mariei Gandic privind scutirea parțială de la plata taxei de stat și a fost acordat un termen suplimentar apelantei să achite taxa de stat restantă, conform avizului de recepție a scrisorilor recomandate, a fost recepționată de către reprezentantul apelantei, avocatul Constantin Brînza, la data de 26 noiembrie 2018 (f.d.174, Vol. II), însă, în termenul acordat, recurenta nici reprezentantul acesteia nu au îndeplinit indicațiile instanței de apel și nu au prezentat dovada achitării taxei de stat integrale.

Urmare, prin încheierea din 26 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, cererea de apel depusă ce către Maria Gandi, reprezentată de avocatul Constantin Brînza, a fost restituită în temeiul art. 369 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă.

Din conținutul încheierii recurate rezultă că, restituirea cererii de apel a fost generată de faptul că apelanta nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței dispuse

prin încheierea din 13 noiembrie 2018, referitor la prezentarea dovezii de achitare a taxei de stat integrale.

Sub acest aspect, Colegiul consideră că, încheierea instanței de apel este emisă în conformitate cu prevederile legislației în vigoare. Or, în virtutea obligației impuse de lege, apelanta nu s-a conformat și nu a executat integral încheierea din 13 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău în termenul stabilit, din care considerente, instanța de recurs apreciază dispoziția instanței de apel privind restituirea cererii de apel în temeiul art. 369 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă, legală și întemeiată.

Colegiul reține că, apelanta a avut timp suficient și posibilitate de a înlătura integral și în termen neajunsurile menționate în încheierea din 13 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău însă, nu a ținut cont de prevederile art. 56 alin (3) și 61 alin. (1) Cod de procedură civilă, care indică că, părțile sunt obligate să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Instanța judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare.

În această ordine de idei Colegiul relevă că termenul de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte, în conformitate cu art.110 Cod de procedură civilă, iar dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța judecătorească (judecător), în conformitate cu art.113 alin.(1) Cod de procedură civilă.

Colegiul consideră că instanța de apel a creat posibilități egale, suficiente și adecvate în folosirea mijloacelor procedurale întru susținerea poziției ambelor părți și nu a defavorizat nici o parte.

În conformitate cu art. 27 alin.(1) Codul de procedură civilă, disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecării, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare.

În această ordine de idei, Colegiul conchide că argumentele invocate în cererea de recurs, indică direct la nerespectarea de către recurentă a drepturilor sale procedurale și eschivarea de la îndeplinirea actelor de procedură, în măsura stabilită de normele de drept procedural și nu pot fi acceptate de către instanța de recurs în vederea casării actului judecătoresc contestat.

Astfel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că o asemenea soluție este compatibilă cu standardele înserate în textul art. 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, stabilind în jurisprudența degajată că în situația în care legislația procesuală permite declararea apelului împotriva hotărârii instanței de fond, instanța superioară poate restricționa dreptul la apel doar dacă constată că apelul respectiv nu corespunde cerințelor legale aplicabile (speța Tudor-Comerț c. Moldovei, hotărârea din 04 noiembrie 2008, definitivă din 04 februarie 2009).

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că încheierile recurate sunt întemeiate și legale, iar argumentele invocate de către recurentă sunt

neîntemeiate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat de către Maria Gandic, reprezentată de avocatul Constantin Brînză, și a menține încheierea din 13 noiembrie 2018 și încheierea din 26 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

În conformitate cu art. 427 lit. a) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Maria Gandic, reprezentată de avocatul Constantin Brînză.

Se menține încheierea din 13 noiembrie 2018 prin care a fost respinsă cererea depusă de Maria Gandic, reprezentată de avocatul Constantin Brînză cu privire la scutirea parțială de la plata taxei de stat și a fost acordat apelantei un termen suplimentar pentru achitarea integrală a taxei de stat și încheierea din 26 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost restituită cererea de apel depusă de către Maria Gandic, reprezentată de avocatul Constantin Brînză, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Maria Gandic împotriva lui Leonid Burlacu cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate, cerere reconvențională depusă de Leonid Burlacu împotriva Mariei Gandic și Agenția Servicii Publice, intervenienți Olesea Rusnac cu privire la constatarea faptului concubinajului, recunoașterea dreptului de proprietate personală, obligarea radierii dreptului de proprietate, determinarea cotelor părți din proprietatea comună în devălmășie și la cererea de chemare în judecată depusă de Serghei Rusnac și Olesea Rusnac împotriva lui Leonid Burlacu și Mariei Gandic cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate comună în devălmășie, obligarea transmiterii cotei-părți și evacuarea din bunul imobil.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Mariana Pitic

judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru